

דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה. והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גליון מס': 339 פרשת: **שבת ראש השנה** שבת קודש א' תשרי תשפ"א (19 בספטמבר 2020 למנינם)

ר"ת	כניסה	יציאה	תל-אביב
19:54	18:23	19:17	
19:57	18:05*	19:16	ירושלים
19:53	18:12	19:17	חיפה
19:54	18:22	19:17	באר שבע

*לנוהגים 40 דק' 17:45

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

הקמיע העולמי לקראת ראש השנה

יהודה בן נחמיה מת, על שצהבו פניו על תירוץ יפה שענה בפני רבי טרפון. ע"ש. וכן בגמרא (ב"מ נח:), שבארץ ישראל נזהרים מאד מלבייש אחרים, ע"ש, ומשמע שבוזה נזהרים יותר מכשרויות. וכן בגמרא (ב"מ נט:), לא לצער את אשתך שדמעתה מצויה, ופורענות ממחרת לבוא. ע"ש. וכן בגמרא (ב"מ סג:), על רב אדא בר אבא שמת, כי נפגעו ממנו. ע"ש. וכן בגמרא (גיטין סה:), על רבה בר רב הונא שניזוק ונעשה חולה, בגלל אשה אחת בבית הדין שהצטערה בגללו. וכן בגמרא (כ"ה ט:), על הפרנס המטיל אימה על הצבור שלא זוכה לראות בן תלמיד חכם, בגלל שמצער את התושבים, ע"ש. נורא ואיום. ומאידיך כמה הקפיד יעקב אבינו ע"ה לעזור לתושבים, וממנו למד רשב"י הקדוש (עיין שבת לב:), ומזעזע ביותר בגמרא (יומא כג:), על שני כוהנים שהיה בניהם ריב בבית המקדש, וקם אחד ורצח את חבירו ומת. וזה על סכסוך של מצוה, רח"ל, ואוי לנו ביום הדין. וכידוע הפטרה של ראש השנה על חנה ופנינה, שנענשה פנינה עונש נורא ואיום, אף שכיוונה באמת לשם שמים (ב"ב טז:). עצם הצער הרי זה סכנה. רח"ל.

ורבינו הרמב"ם (הכללות תשובה פקד ז) פסק על מדות טובות של בין אדם לחבירו שזה חמור יותר מעריות. ע"ש. וזה גם סברא, שיש בזה כל כך הרבה מצוות על כל פעולה וכל עניין וכל מחשבה, לא תקום, לא תטור, לא תשנא, בצדק תשפוט, לא תנוג, ועשית הישר והטוב, ועוד... וזה גם בלב שלנו כל רגע ורגע כאשר אהבים את כולם ומתפללים על כולם, ובפרט בעשרת ימי תשובה כשאומר וכתוב לחיים טובים כל בני ברייתך, הרי זה כוונה ותפילה עצומה של אהבת ישראל, כמו בברכת שים שלום, וזוכה המכוון כך באמת לעלייה רוחנית עצומה באותו רגע, שמרגיש על כלל ישראל, כאילו זה אחיו, אביו, בנו וחתנו, לחיים טובים.

ומכאן שזה הקמיע הכי נפלא בעולם, ואין כמוהו! והמעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו, (כ"ה ט:). וביאר רבינו המשנ"ב בשעה"צ (סמון סו"ק ט"ז) מידה כנגד מידה, וכשמוחל לחבירו גם על המזיד והמרד, גם מוחלין לו על המזידות. ע"ש.

וזה העבודה הגדולה בימים הנוראים בעשרת ימי תשובה, ואשרי מי שמוכן ויכול בשמחה לחתום על דף של גילוי דעת שיודפס בעלון צנוע זה על אהבת ישראל בשלמות, לא רק לאוהבים ולחברים ולמכבדים ולמשפחה, אלא גם לשובבים ולבעייתיים ועבריינים. וחתומה כזאת, תזכה אותו לחתימה תורה מלמעלה, מידה כנגד מידה. לשנה טובה תכתבו ותחתמו, אמן. שבת שלום.

כמוך, זה מחזק מאד ועוזר לעשות חסד עם אחרים לא רק בצורכי הגוף והנפש, שהרגש מסכים לעשות כן, אלא גם בצורכי הנשמה, שזה מצוות ומעשים טובים. וכשנתבונן, נראה שכתוב בתורה מצוות "והלכת בדרכיו" לפני קיום המצוות. כלומר הפסוק דורש מאיתנו ללכת בדרכי ה' יתברך הישירים והתמימים להיות דומה אליו ממש, וזה פסוק מפורש בפרשה ללכת בדרכיו, ורק אחר כך כתוב "ולשמור מצוותיו". וכן בפרשת כי תבא, "ללכת בדרכיו" ואח"כ כתוב "ולשמור חוקיו ומצוותיו", ומשמע מכאן שהזכות הגדולה והמצווה היקרה שעושה בשמים רעש גדול מאד מאד, זה מצוות עשה מהתורה של והלכת בדרכיו שעיקרו אהבת ישראל כמוך ממש, להדמות לה' יתברך, ללכת אחר מידותיו (עיין סוטה יז:), וכן דרשו חז"ל הקדושים (שבת קלג:), על הפסוק "זה אלי ואנוהו" הוי דומה לו! ופרש רש"י לידבק בדרכיו!

ובזה מובן הגמרא (כ"ה ט:), על אמירת י"ג מדות, כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם, ע"ש. ולכאורה הרי צועקים יום יום כל השנה וגם בסליחות וגם ביום כיפור 26 פעם י"ג מדות בקול רעש גדול, ועדיין זקוקים לרחמים שמים. אלא כוונת חז"ל הקדושים שכאשר אותם האנשים האומרים כן את י"ג מדות, הם עצמם מתנהגים כך, ממש כסדר הזה להיות מושלמים במדות טובות להדמות ממש לה' יתברך, זה תיקון גדול ואמיתי לכלל ישראל.

והחידוש הגדול בזה שעל מצוות כשרות ושמירת שבת קודש, עם כל החומרות וההידורים שבוזה, יש היתרים גדולים להלכה ולמעשה של ספק ספיקא וכן נותן טעם לפגם, וכן סתם כלים אינן בני יומן (עיין ע"ז נה:), וכן לינת לילה בדיעבד (עיין יב"א ט"ז יור"ד סימן ו) בהמה כיון שנשחטה בחזקת היתר (תולין ט:), הן וכיוצא בהן... אבל בדיני בין אדם לחבירו זה ממש להיפך, לחומרא שבחומרא גם כשהו בלי כוונה, והדברים נוראים.

לדוגמא: בגמרא (ברכות לג:), ושניהם לא הוציאו שנתן, ע"ש. וכן שמואל שפגע ברב כשכוונתו לטובה, מת בלי בנים (שבת קת:), אף שגם שמואל היה גדול הדור (בבלי ט:), ומפורש בגמרא (יומא פ"ה:), על בין אדם לחבירו, יום הכיפורים לא מכפר. וכן בגמרא (כתובות סג:), על חכם אחד שאשתו הורידה דמעה, ומיד מת, ופרש רש"י שהמצערים נענשים ומתים. ע"ש נורא ואיום. וכן י"ב אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו כידוע (יבמות סג:), שלא נהגו כבוד וכו'. וכן בגמרא (ב"ק ק"ה), רב כהנא מת בגלל שרבי יוחנן חשב שנפגע ממנו. ע"ש. וכן בגמרא (מנחות סה:), רבי

בפרשה האחרונה פרשת נצבים, קראנו בתורה על ברית ושבעה שעשה משה רבינו לכל עם ישראל ביום מותו, והפסוק אומר "אָתֶם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלֶכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם רְאשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְּכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּ מַחֲנֶיךָ מֵחֻטְבַּ עֶצֶיךָ עַד שְׂאֵב מִימֶיךָ: לְעַבְרְךָ בְּבְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ וּבְאֵלֹתוֹ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם" וצריך להבין, בשביל מה צריך משה רבינו לעשות ברית ושבעה ביום האחרון לחייו, הרי עם ישראל כבר עשו ברית בהר סיני, וגם בערבות מואב כמבואר בפרשה הקודמת? וגם, מה עניין זה שהנשים והתינוקות כולם שותפים להיות ניצבים ביום הגדול הזה?

וביארנו המפרשים, הרמב"ן, אור החיים והכלי יקר, שכוונת משה רבינו במעמד קדוש זה, לעשות עם כל עם ישראל ברית אהבה, בבחינת כל ישראל ערבים זה לזה! ללמד אותנו, שלאחר קבלת התורה באלה ושבעה, צריך עוד קבלה ואחריות של עם ישראל, כל אחד ואחד אחראי על כלל ישראל לדקדק במצוות ולא לעשות עבירות ולהוכיח ולחזק זה את זה.

וזה ברית נוספת לכולם, להרגיש דאגה ותוכחה במסירות ובאהבה לכולם, כמו שדואג לעצמו. וכל מי שיכול לעורר ולחזק, וכן לעשות מעשים נוספים שיש בהם תועלת לעם ישראל, הרי זה מחוייב לעשות כן, וזה בבחינת לא תעמוד על דם רעך, שחייב להציל יהודי שנמצא בסכנה גופנית, כך לא תעמוד על נשמת רעך! מי שנמצא בסכנה בנשמה, יש לעורר ולהציל ולהוכיח ולחזק וללמד ולעזור לו ולשמור עליו שלא להכשל בעבירות ולעשות מצוות כמה שיותר.

וצריך להבין כיצד מגיעים לדרגה כזאת? איך אפשר להרגיש שכולנו ערבים זה לזה, וגם לנשים וגם לקטנים, כל מי שחייב במצוות, חובה על כולנו להתאמץ כדי לזכות אותו במצוות ולהצילו מעבירות. וזה בעצם קשה הרבה יותר מהצלת הגוף שמרגישים ממש צורך כפי העניין להציל כאשר זה פקוח נפש ותועלת גדולה לכל יהודי, אבל בהצלת הנשמה צריך כח וחזק מיוחד שידחוף את כולנו להרגיש ערבים זה לזה לתורה ומצוות.

ונראה באמת שזה קשור לאהבת ישראל בשלמות, כאשר באמת אוהבים זה את זה ומרגישים על כל יהודי ויהודי, כאילו זה הבן שלי, כאילו זה אח שלי, וכאילו זה אבא שלי, ממש ככה, וכך ציוה באמת ה' יתברך להרגיש כן, ויותר מזה להרגיש שזה כמו עצמך, כמוך ממש! מי שעובד על עצמו באמת להרגיש את צויו ה' יתברך של ואהבת לרעך כמוך, ממש

שנה חדשה? רק תחליטי! זהו!

שלום וברכה, מורי ורבותי!

זוהי שיחתנו האחרונה לשנת הנוכחית - שנת תשע"ו. שיחתנו הבאה תהיה בעזרת ה' בשנה החדשה - שנת תשע"ז.

לרגל סיומה של השנה ולרגל התקרב הימים הנוראים - ראש השנה ויום כיפור, רציתי יחד עמכם לפשפש בנבכי נפשנו ולנסות להבין את אחת מהסתירות הגדולות ביותר איתה מנהלים אנו את חיינו.

שימו לב, איך האנשים הרחוקים ביותר 'כמעט' בישראל, מתרגשים למשמע קולו של השופר, מתלהטים ומשתדלים להשתתף בכמה שיותר 'עצרות סליחות', מגיעים להתפלל בימי ראש השנה או לפחות בלילותיו. וגם מי שחלילה חס 'פספס' את כל אחת מהחוויות הרוחניות האלה, הרי שכאשר מגיע יום כיפור, הוא צם מתחילת היום ועד סופו 'ואפילו לא שותה מים', משתדל להגיע לתפלה אחת עד חמש בבית הכנסת, ועוסק ככל יכולתו למלא את רצון האלוקים ודרישותיו ביום זה.

במבט חיצוני עד שטחי זה נראה מוזר. אנשים שבמשך השנה כולה לא רואים ולא מחשבים את רצונו של האלוקים, לוקחים לפתע יום אחד בשנה, ובו הם מחליטים לעשות בדיוק - אבל בדיוק - את מה שביקש האלוקים בתורתו הקדושה "שִׁבַּת שְׁבַתוֹן הָיָא לְכֶם, וְעַנְיָתְכֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם חֶקֶת עוֹלָם" (ויקרא טו, לא).

מה קרה? האם לא מדובר באותו אדם?!

מספרים, שפעם ניגש אדם אחד לכבוד הרב ושאל: "מדוע כל התפלות אותן אני נושא בימי ראש השנה באמונה ובדביקות אינן נענות, ואיני זוכה ורואה ישועה במהלך השנה? כמה אני מתפלל, כמה אני מתחנן "תכלה שנת וקללותיה, תחל שנה וברכותיה", והנה מגיעה שנה עצובה בדיוק כמו השנה שקדמה לה, ולפעמים אף יותר. האם כל תפלותי הולכות ריקם?!"

ענה לו כבוד הרב: "יקירי, בוא ואספר לך מה קורה בשמים במהלך התפלות שלך". ובכן, ברגעים בהם אתה נושא תפלה לפני הקדוש ברוך הוא בדמעות שלישי, עם טלית המכסה את קרקפתך ואפילו את פניך, מיד שולח האלוקים צוות של מלאכי השרת ומבקש מהם לקלוט את האדם המשתפך כל כך ברגשות קודש ולהעניק לו מכל טוב אשר ידרוש - חיים, פרנסה, ילדים, בריאות, שפע של רוחניות, שפע של גשמיות ומה לא? יורדים מלאכי השרת, רושמים את מספר הזהות השמימי של אותו אדם, ומסמכים שמחר הם יורדים לכדור הארץ עם מוזודות מלאות בשפע ומעניקים לאותו אחד שזכה להתפלל בצורה יפה כל כך.

אולם, מה קורה למחרת, אמר כבוד הרב לתלמידו? למחרת הם מגיעים לבית הכנסת ולא רואים אותך, למחרת הם מחפשים אותך ברחובות הסמוכים. הם מחפשים את אותו אחד עם המבט הזך, עם הדמעות בעיניים, עם האמונה הזכה והתמימה בבורא עולם, והם לא רואים אותו. במקומו הם רואים אדם מגושם שיושב בשוק וצווח על מרכולתו ומנסה אפילו פה ושם לגזול את הלקוחות, כאשר הם לא בדיוק שמים לב למשקל ו/או למחיר. הם רואים את האדם שבמקום לסמוך על האלוקים, עושה ככל יכולתו להעשיר את עצמו בצדק ושלא בצדק, יודע אפילו מדי פעם להשתמש באגרופיו בכדי לחבוט באותם שלא הולכים בדרכו, והחמור ביותר - שוכח לחלוטין מתחילת היום ועד סופו את קיומו של הבורא.

אתה יודע מה קורה שנה לאחר מכן? המשיך כבוד הרב - כאשר מגיעה שנה לאחר מכן, אומר האלוקים למלאכים: "נמצא פה אותו בני בכורי, אותו יהודי עם מבט אש קודש, כל כולו תפלה והוא מאוכזב. מדוע עברה שנה שלמה מתפלתו הקודמת והוא לא נענה, והלא אמרתי לכם לרדת ולהביא לו את אותו שפע גדול?!" אומרים המלאכים: "ריבנו של עולם, כולנו התנצלות. ניסינו, רצינו, אולם לא מצאנו אותו. חיפשנו אותו בתוך בית הכנסת, חיפשנו אותו בבית המדרש, חיפשנו אותו בשיעורי תורה, חיפשנו אותו אפילו בין האנשים ההגונים שנושאים ונותנים במשא ומתן של אמת ולא של שקר, אולם הוא לא היה ביניהם. כולנו התנצלות."

אומר להם האלוקים: "אני מבקש הפעם לשים לב טוב יותר, ומיד למחרת ראש השנה לגשת אליו בטרם תשכחו את תווי הפנים האציליים הללו". אולם, בטרם ישכחו המלאכים את תווי פניו האציליים, שוכח אותו אדם בעצמו את תווי פניו ושב הוא להתנהג, לא עלינו ולא עליכם, כאדם שאינו מזרע ישראל. ושוב המלאכים אינם מזהים אותו...

אותו דבר קורה גם במקרה הפוך - כאשר אדם, לא עלינו ולא עליכם, מתנהג בצורה קשה, בצורה שאינה הולמת יהודי. ומלאכי הרשע, מלאכי החבלה יורדים לצלמו ב"אייפון המשוכלל" שלהם, דור שיש, שביעי ואפילו עשירי. והם זוכרים את דמותו ומנציחים אותה ומקבלים על עצמם להגיע ביום פקודה, ביום הדין, ולחטל את תוכניותיו בזה העולם. ואז מגיע אותו אדם ונכנס לסדרת סליחות אמיתית, משנה את דרכו ומחליט לפצוח בדרך חדשה. מחליט להיות בן תורה אמיתי, בן גאה ונאמן לאבי שבשמים. מחפשים אותו מלאכי החבלה ואינם מוצאים אותו. הם מחפשים אותו בשוק, הם מחפשים אותו בין עברייני השכונה, הם מחפשים אותו בפוכים של המאפיה. אולם, לא מוצאים את הבחור. הם לא משערים שאותו בחור אצילי שיצא

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

עתה רחוק ומזוכך מתפלת שחרית בבית הכנסת, הוא אותו פרחח עליו נגזרו כל אותן גזרות.

"תשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה" (מדרש תהומות פקדת נח סימן ח). כוחן של תשובה, תפלה וצדקה הוא לשנות את האדם, את שורשו ואת טבעו. בתפלה, כאשר האדם משתפך, הוא משנה את זהותו והוא נהיה אדם אחר לחלוטין. בתשובה, כאשר הוא מקבל על עצמו דרך חדשה, הוא כבר אינו אותו אחד שהלך בדרך הקלוקלת עד כה. וצדקה זה אחד מהדברים שמייצרים את יסורי הנפש הגדולים ביותר. הדבר הקשה ביותר לאדם להיפרד ממנו הוא ממונו, וכאשר הוא מעניק ממונו לצדקה יותר מכחותיו, באותם רגעים הוא בעצם כביכול ממית את עצמו, וכאן קמה לה בריאה חדשה.

מורי ורבותי, אותם אנשים המוזרים המקיימים בעצמם את הפסוק: "הִיָּהֶּפֶךְ כּוֹשֵׁי עוֹרוֹ וְנִמְרָה חֶבְרֹנִית" (ירמיהו יג, כג). אותם אנשים שאנו מתפלאים עליהם היאך לפתע פתאום ביום אחד בשנה או בתקופה מסוימת החליטו על קיום של רצונו של בורא העולם וההליכה בדרכיו, אותם אנשים אינם מוזרים יותר מכל אחד ואחד מאיתנו. כל אחד מהשותפים לשיחותינו השבועיות, כל אחד מאיתנו משנה את טבעו ואת מזוג בימי ראש השנה וכיפור, בפרט, בעשרת ימי תשובה בכלל, ובימי אלול ובהכנה אליהם בכלל גדול הרבה יותר. כל אחד מאיתנו משתנה לפי הסביבה. האם על עצמנו כן נוכל לומר שבמידה מסוימת ישנם ימים שבהם אנו מתייחסים לרצונו של האלוקים יותר מאשר בימים אחרים? ודאי שכן.

מהיכן זה נובע, ואיך זה קורה? מה אנחנו צבועים חלילה?

רבנו חיים מוואלווין, בספרו הקדוש "נפש החיים", כותב שהסיבה שבגללה אסור לומר דברי תורה במבואות המטונפות, אינה משום שהקדוש ברוך הוא חלילה וחס לא נמצא שם, כי הלא "מלא כל הארץ כבודו", אלא כביכול מצמצם הוא את נוכחותו עד למינימום ההכרחי ממש, ובאותן מקומות אין זה מכבודו לומר דברי תורה.

כביכול, בכל אחד מאיתנו נמצאת אותה להבה של קדושה שאנחנו בהחלטה אישית אותה אנו מקבלים בכל בוקר - מחליטים מה יהיה גובהה של הלהבה. האם תהיה גדולה וגבוהה, או שתהיה קטנה עד כדי בלתי נראית, חלילה? או אפילו עד כדי ניצוץ?

מורי ורבותי, "בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבֹא בְעִיר" (ישעיהו טו, ט). על פסוק זה אומרת הגמרא הקדושה שצריך כל אדם לחוש כאילו קדוש נמצא בתוך מעיו (תענית יח ע"א). בדרך ההסבר שלנו - אתה יהודי! אתה בן מלך! אתה אותו אחד שיכול להחליט ברגע אחד להיות עמוד האש ועמוד הענן שהולך לפני המחנה. אתה יכול לקבל את ההחלטה הנבונה והנכונה, ולא רק להיות מושלם כלפי עצמך, אלא להיות דוגמא אישית לכל בני משפחתך ומכריך.

הדבר שמבדיל בינך לבין אותן רמות קודש גבוהות וטמירות הוא דבר אחד בלבד - ההחלטה.

ברגע בו תקום בדרך ותחליט שברגעים אלה מבחינתך זהו ראש השנה הפרטי שלך, ובראש השנה תחליט שזהו היום המובחר ביותר מכל ראשי השנים שהיו עד כאן, ראש השנה הזה הוא לא כמו ראש השנה שעבר, בדיוק כפי שיום כיפור הזה לא יהיה כמו יום כיפור שעבר. עלינו ברמה, עלינו בדרגה, ואנו דורשים מעצמנו יותר. התפלות שלנו תהיינה אחרות, הברכות שלנו תהיינה אחרות, היאמן יהא שמיא רבא" שנוזק ככל כוחנו יגיע מעמקי הנפש.

מורי ורבותי! ההחלטה היא הדבר היחיד שמבדיל בין צדיק לרשע. ההחלטה היא הדבר היחיד שמבדיל בין יהודי נמוך קומה רוחנית לבין יהודי בעל שיעור קומה גבוה ברוחניות. ההחלטה היא הדבר היחיד שמבדיל בין האדם המצליח לשפר ולמסד את חייו הרוחניים לבין אדם שנכשל פעם אחר פעם. גם צדיק יודע להיכשל, אבל "שִׁבַּע יְפוֹל צְדִיק וְקָם" (משלי כד, טו). רשע נופל אחת ושתים ולא קם יותר, כי לצדיק יש את ההחלטה "אני אצליח, אני אעבור את זה בשלום", וכך הוא זוכה לשנים טובות ונפלאות. בעוד הרשע מעדיף לדשדש בעמקי הבוץ ולהטיח את פניו בקרקע.

מורי ורבותי! בשנה החדשה הזאת נלך כולנו בראש מורם להיכיל בתי הכנסת ובתי המדרש, נצטרף לרבות עמך בית ישראל באזורנו, ויחד עם כל בני משפחתנו נקבל את ההחלטה החשובה והגורלית ביותר: שנת תשע"ז - לא עוד! שנת תשע"ז תהיה שנה חדשה בכל המובנים. היא תהיה שנה חדשה ברוחניות, היא תהיה שנה חדשה בתפלות, היא תהיה שנה חדשה בקביעת עתים לתורה, בלימוד, במעשי חסד, בויכוח הרבים, בצדקה ובכל מה שיעשה נחת רוח לאבינו שבשמים.

ומעלינו ישפיע לנו הקדוש ברוך הוא שנה חדשה ומתוקה, שנה של פרנסה בשפע, של נחת מהילדים, של שלום בית אמיתי, של הצלחה והרוחה, של שקט כלכלי, ביטחוני ובריאותי. ונזכה שיקום בנו, כל אחד ואחד מאיתנו ברמתו הרוחנית הפרטית "תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה", וכן יהי רצון ונאמר אמן.

בברכת שנה טובה ומבורכת, שנה של אהבת ה' יתברך ואהבת ישראל,

וברוכים תהיו!

ההתנהגות הנכונה ביותר ביום ראש השנה הקדוש

שאלה: קראתי המון מאמרים האומרים שצריך אדם להיות שמח בראש השנה, ולא לבכות ולא להתעצב, כבן הסומך על אביו שהוא השופט, ולבטוח בה' יתברך שיזכה אותו בדין. מצד שני, מה עושים אם בזמן התפלה ואמירת התהלים מתעורר אדם לבכות מתוך תפלה ובקשות בהתרגשות, האם זה בסדר או שמא יש להשתדל מאד שלא לבכות ביום הזה?

תשובה: בזמן הסעודה, אוכלים ושותים ושמחים, כמבואר בשלחן ערוך. ובזמן התפלה ואמירת התהלים צריך להתנהג בחרדת קודש ממש. ואם קרה והתפרץ האדם בבכי, הרי זה מצוין. וזה לכולי עלמא (ועי' חזו"ע ימים נוראים עמ' פז-קח).

שיעור התרועה

שאלה: האם צריך לתקוע בשופר תשעה טרומיטין בתרועה, או שמספיק שיעור של תשעה טרומיטין אפילו שיוצא לו פחות בפועל?

תשובה: כפשוטו, חובה לתקוע תשעה טרומיטין, כלומר תשע פעמים "טו, טו, טו", ובזה לא נראה שיש מחלוקת. כל המחלוקות הם רק על אורך התקיעה והשברים, אולם בתרועה יש חובה תמיד לעשות תשעה קולות, ופשוט.

איפור ורחיצה ביום טוב שני של ראש השנה, לכבוד שבת קודש

שאלה: כשראש השנה חל ביום חמישי ומתחבר עם שבת קודש, האם מותר לחפוף את השיער ביום טוב שני של ראש השנה לכבוד שבת קודש? והאם מותר להתאפר לכבוד שבת קודש?

תשובה: מותר להתרחץ בבית ביום טוב במים חמים, לכבוד שבת קודש. ואסור להתאפר, משום שיש בזה איסור צובע. ומותר לשים על הפנים אך ורק "פודרה", העשויה מאבקה גם כשהיא צבעונית, ואין בזה בעיה. אבל צבע ממש כמו אודם וכיוצא בזה, אסור (ועי' יבי"א ח"ז סי' לו).

ראש של איל העשוי משקולד

שאלה: האם בראש השנה יוצאים ידי חובת הסימן "שנהיה לראש ולא לזנב", וזכירת אילו של אברהם אבינו, בראש איל העשוי משקולד?

תשובה: לא מועיל, משום שזה כמו צעצוע, וצריך ראש של איל ממש. ואם קשה להשיג ראש של איל, די בראש של דג. וכשקשה להשיג גם ראש של דג, ניתן לומר "יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב" גם בלי סימן כלל. והעיקר הוא לאמר את התפלה מכל הלב, וכל בני המשפחה עונים אמן, וזה מצוין. ועושה רעש גדול בשמים.

שמעתי שראשי תיבות לרא"ש הוא לעשות ר'צון א'בינו ש'בשמים, והיינו מי שמתגבר על יצר הרע, הוא הראש. וליהפך, הוא נעשה זנב, ויצר הרע נעשה ראש. וזה פסוק מפורש בתהלים (מט, ג): "נמשל כבהמות נדמו", ה"נמשל" הוא כמו בהמה, אבל המושל הוא כמו מלאך.

כרתי שאינו גוש קטיף

שאלה: מה יכול לשמש כתחליף לכרתי גוש קטיף כאשר אי אפשר להשיגו? תשובה: אפשר לקחת בצל ירוק גוש קטיף. ואם גם את זה אי אפשר להשיג, יש לקחת כרתי שאינו גוש קטיף, ולאמר לסימנא מילתא את ה"יהי רצון וכו'", מבלי לאוכלו.

ההבדל שבין תקיעת שופר של יום הכפורים לתקיעת שופר של ראש השנה בשופר ולא חוששים להעביר ארבע אמות ברשות הרבים, ואילו בראש השנה שחל בשבת חוששים, הרי כיפור גם דינו כשבת?

תשובה: ביום הכפורים תוקעים בשופר כשכבר יצאה קדושת החג, ואינו דומה לראש השנה, ופשוט. ובאמת ביום הכפורים תוקעים בשופר בערך שלושים דקות לאחר השקיעה, והתוקע אומר לעצמו: "ברוך המבדיל וכו'", כך שאין בזה בעיה כלל.

עזרה למשפחה נזקקת כאשר יש ברשותה טלפון לא כשר

שאלה: האם מותר לעזור באוכל ובכסף למשפחה נזקקת באמת, שיש להם טלפון לא כשר?

תשובה: בודאי שמצוה לעזור להם, ולנצל את העזרה ולבקש מהם לעבור לטלפון כשר. כשעושים "ברוגז" לא מרויחים כלום, אלא הריוח כולו של היצר הרע. אבל כשעוזרים זה לזה, והכל בדרכי נועם ובשפת התורה, מותר ומצוה לנצל את המצב ולעזור להם גם ברוחניות. ובזה מתקדש שם שמים, וזה בבחינת באשר משפטו שם פעלו (עי' יבמות עח סע"ב).

מתנה לאשה מכספי מעשר

שאלה: האם מותר לקנות לאשה תכשיט או מתנה לחג, וכן מתנה ללידה וכדומה, מכספי מעשרות?

תשובה: אסור, כספי מעשר זה צדקה, ומיועד לעניים והחזקת התורה, ולא מתנה לאשה. ויש להזהר בזה מאד.

לבקשת מורנו הרב שליט"א מצ"ב שטר מחילה שיחתום עליו כל אדם ויניחנו אצלו, ויהיה זה למיץ יושר עבורו לשנה טובה וכתובה וחתימה טובה!
כתוב בגמרא במסכת ראש השנה (טז):
אמר רבא: כל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו! שנאמר: נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע! וזה סגולה אמיתית מפורשת בגמרא כתובה שחור על גבי לבן להנצל מו הדין. פשוט למחול ולסלוח לכולם ולא להקפיד כלל וכלל! ובספר מכתב מאליהו (ד"ד עמ' 243) מביא שזה כפשוטו ממש, מעבירין על פשעיו, אין לו עוונות בכלל!
הריני מוחל וסולח לכל מי שהקעים והקניט אותי, או שחטא כנגדי בין בגופי, בין בממוני, בין בכבודי, בין בכל אשר לי, בין באנס בין ברצון, בין בשוגג בין במזיד, בין בדבור בין במעשה, בין בגלגול זה בין בגלגול אחר, לכל בר ישראל, ולא יענש שום אדם בסבתי

על החתום: